

ravná, otroke zeló zanimiva, in potem veliko raje segajo po mičnih povestih. Posamesna berila naj se pa toliko časa vadijo, da jih večina otrok bere dobro, drugi pa brez bistvenih napak.

Samostalnost.

(Konec.)

Le lastno najden sklep je resnično znanje. Kdor se je že mlad vadil in učil samosvojno razsojevati, ter se ni silil izgovarjati ptujih sklepov in razsodeb, tako da bi ne bil pojma, kakor tudi njih razmer popolnoma razumil, ta je bil v resnici napeljevan k samostojnemu mišljenju, ja, ta je ob enem za samostojno delovanje vložil dobro podlago, kajti ne dá se tajiti, da se vsi sklepi ravnaajo po jasnem in živem redu naših misli.

Pa še na drugi strani vidno podučevanje jako pospešuje odgojevanje in izrejo k samostalnosti. Tako podučevanje učenca nekako sili in privadi, da je pazljiv, kar je prva stopinja pri gospodovanji čez samega sebe. Gospodovanje čez samega sebe pa je zopet naj bliža stopinja do samostalnosti, kolikor gospodarijo više dušne zmožnosti čez niže. Učitelj, kateri učence k pazljivosti napeljuje, je dosti pred unim, kateri ne umé učencev siliti k znotranji vdeležitvi pri naukih. To zahteva rečno in metodično ravnanje in skušnja, ktera učiteljevo osebo ob enem s spoštovanjem navdaja do njega samega.

Pazljivost, prisvoji se po kazalnem nauku, kateri učenca tako rekoč prisili, da z vsem svojim duhom kako določeno stvar preišlje. Ravno tako prisvoji se tudi pridnost, kot vravnano delavnost za doverševanje določenega nauka nasproti nepotrebnemu opraviilu edino le s tem, da učenec delo, ktero od njega zahtevamo, v resnici samostojno in brez velikih težav radovoljno izvršuje. Razvidno je, koliko si po oživljenji in privadbi k pazljivosti in pridnosti pridobimo za izrejo k samostalnosti.

Čutenje, kteremu je jasno spoznavanje podlaga, je natorno čutenje, pred kterim je navadno mišljenje. Tù je treba vse odpraviti, kar bi mišljenje vtegnilo zadušiti, in si prizadevati, da se čedalje bolj vterja. Že dolgo prej, preden otrok more kaj redno misliti, so že v njem čuti zaupanja, ljubezni in spoštovanja! Učitelj naj jih skerbno žlahtni in varuje! Do otrok naj bode zaupljiv in ljubeznjiv, da bodejo tudi oni taki! Učitelj naj ne zapoveduje in ne prepoveduje le iz terme ali sebičnosti; ampak prizadeva naj si, da učenci spoznajo, da zahteva od njih pokorščino edino le za to, ker jim dobro hoče. Oskerbuje in oživlja naj tedaj vsa žlahtna čutila, in ako se kdo v svojem čustvu pregreši, zaverne naj ga pohlevno nazaj na pravo pot, in naj otroku kaže, da prej ko je

mogoče spozná svoj pregrešek! Tù ima podučevanje in strahovanje kaj obširno polje, da se doseže samostalno delovanje, in da se človek oprosti, gospodovanja čutnosti, ter se povzdigne čez sirovost in razuzdanost, v kateri tiči še celó v sedanji dobi veliko narodov. Res je, da človeka ne moramo kar na enkrat povzdigniti na stopinjo prostega samostalnega delovanja, ker to se godí po dolgi navadi, vendar odgojnik lahko to zeló pospešuje. K vsemu dobremu, kar se je otrok že v začetku vadil le po natornih čutih, more se navaditi, da mu vse to po večkratnem ponavljanji postane navada. Da se pa v tem rad vadi, skerbimo za to, da združujemo s strahovanjem vselej le prijetne nasledke, neprijetne pa da odpravljamo. Pri takih vajah naj pa odgojnik nikar ne pozabi učenca v njegovih po nagonih dobrih nagnjenjih podučevati, ter v njem tako zavest oživeti, da čuje nad takimi nagnjenji in iz njih izvirajoča dela. Svetloba in luč v glavi, pomnoži gorkoto serca. Nič nravne čute tako ne vterjuje, kakor izveršeno delo, v katerem se otroku pokaže človek v vsi svoji nravni velikosti in vzvišenosti. Po njih naj mladenči in device dospejo do tega, da hrepené za uzorom, ter se tako pozdignejo do spoznanja, da nravna všečnost ni človeška, ampak le sreča. Zato pa naj otroci spoznajo, da je človek le za to na svetu, da se uri in poskuša v nravnosti.

Se vé, da v otročji starosti nihče ne dospè k pravi duševni in nravni samostalnosti; ampak še le v moški dobi, kateri se je že v otročjih letih z resnim mišljenjem in vedno pazljivostjo za njo pripravljal in prizadeval. Šola pa more z naravnim naukom, s privado in z redom hrepenjenje po samostalnosti jako polajšati in pospeševati. *Govekar.*

Metelko

v

slovenskem slovstvu.

31. Kakor l. 1833 v Illyr. Bl. (Ausserord. Beilage . . .), tako je l. 1848 o Metelčici protila zopet čerkarska pravda v „Politisch. Bl.“ (Extra-Beilage z. Laib. Ztg.). Kar je namreč dr. Bleiweis 2. in 9. avg. v rečeh slovenskega pravopisa po Novicah slovenski odgovoril Metelku, to prinese omenjeni list 17. avg. po nemški v imenu Slovenskega društva. Na to se, kdo bi si bil mislil! ondi tudi po nemški oglasi prvi, ki je pisariti jel o in v Metelčici (gl. 12, 29), stari borec g. J. Zalokar, tedaj župnik v Škocijanu pri Dobravi, rojstnem kraju Metelkovem. Avg. 31. spiše: „Noch ein Wort über die neue slovenische Orthographie“, in „Extra-Beilage z. Laib. Ztg.“ priobči ta spis 14. pa 21. septembra. Zdaj, pravi, ko je napóčila nam nova doba, ko se